

Iaktta, upptäck, fascineras, tacka!

Ju mer man lär sig om naturen desto mer fantastisk inser man att den är. En del människor nöjer sig med att konstatera att gräset är grönt och att fåglar kvittrar och flyger, men livet blir mycket rikare när man tar sig tid att upptäcka mer av naturens hemligheter. Som lärare för de yngsta barnen kan du göra skillnad i det här avseendet genom att du kan hjälpa dem att se på naturen med både nyfikenhet och beundran. Barn som lär sig tidigt att göra det har nämligen goda förutsättningar att bli de forskare som kommer att bidra till att vår jord ska kunna återhämta sig och blomstra efter ett par århundraden av skövling och miljöförstöring.¹

Vi påminner därför ofta om vikten av att du stärker barnens skapelseintuition genom att du hjälper dem att upptäcka skapelsens finurligheter. Här kommer några förslag på hur du kan göra det:

1. ATT LÄRA SIG SE DETALJER

Ett enkelt och bra hjälpmedel för att upptäcka världen är att skaffa luppur som förstörar 10 gånger. En bra sådan får man för under hundralappen. Sedan är det bara att ge sig ut på upptäcktsfärd och upptäcka en ny dimension av naturen. Det kommer att höras många "Wow" från både barnen och dig själv när ni ser saker på ett helt nytt sätt. Ta till exempel med hjälp av luppen reda på varför kardborrarna och snärjmårefrukterna fastnar på strumporna? Jämför med hur kardborrebanden på skorna eller jackan ser ut under luppen och berätta om George de Mistral och hans hund (läs ledarartikeln och titta på bilden överst på sidan 3).

2. ATT STUDERA OCH REFLEKTERA ÖVER BETEENDEN

Ge barnen i uppgift att studera hur levande organismer gör saker. Hur gör myrorna när de ska bära i väg med en liten brödbit? Hjälps de åt? Hur gör spindlarna när de behöver laga sitt nät eller när det fastnat en fluga eller liten gräshoppa i nätet? Hur reagerar ärtgroddarna när man lägger krukans på sidan över natten?² Låt barnen spekulera om "varför" de gör som de gör.

3. ATT FÅ HÖRA OM SKAPELSENS MIRAKEL

Visa barnen att även väldigt vardagliga saker bär på fantastiska hemligheter. Gå ut och ställ er vid en björk och berätta lite fakta om trädet (givetvis på barnens nivå), som till exempel:

■ Att trädet varje dag (utom på vintern) transporterar hundratal liter vatten från marken högt upp i trädkronorna där bladen sitter UTAN att ha några pumpar och UTAN att ens anstränga sig (egentligen "förbruka energi", men det kan ju vara svårt för de yngre barnen att förstå). Det fungerar så att vatten avdunstar från bladen och det gör så att vatten "sugs upp" ur marken. Suget är så starkt att björkstammarna faktiskt blir märkbart smalare mitt på dagen en solig sommardag när avdunstningen är som störst jämfört med på morgonen eller kvällen. Mät omkretsen med måttband och se själva!

■ Att det i de gröna bladen finns små "kemiska fabriker" (kloroplaster) som kan göra saker som ingen av världens vetenskapsmän klarar ens med sina stora, fina laboratorier: att tillverka socker och mängder av andra nyttiga ämnen med hjälp av bara solljus, luft och vatten!

■ Att av torr björkved har mer än hälften av vikten hämtats från LUFTEN (från dess innehåll av koldioxid som tas upp genom pyttesmå hål på undersidan av bladen som kan öppnas och stängas - klyvöppningarna). Det är viktigt att barnen förstår att koldioxid inte är ett farligt gift (vilket miljödebatten ibland kan ge intrycket av) utan själva förutsättningen för livet på jorden.

■ Att björken också tar upp metaller och andra mineralämnen tillsammans med vattnet från marken. Det är bland annat magnesium som ingår i det gröna färgämnet (klorofyll) som är maskinerna i sockerfabrikerna. När man eldat upp björkveden är det bara mineralerna som blir kvar. Det är det som vi kallar aska. Av ett kilo ved blir det ungefär 10 gram aska. Av den gjorde man förr i tiden tvätt- och rengöringsmedel (pottaska). Det var innan man kunde köpa sådant på ICA.

■ Eftersom träden hämtar vatten ur marken och släpper ut det i luften i form av ånga genom bladen gör träd som planteras i torra trakter att luften blir fuktigare. Eftersom luften blir fuktigare börjar det bildas moln som gör att det börjar regna så att landskapet efter en tid inte längre är så torrt. På det viset kan öknen börja blomma. Varför inte samla in en slant till ett trädplanteringsprojekt någonstans i världen?

4. ATT LÄRA AV NATUREN

Berätta för barnen att Gud har gjort naturen inte bara för att vi ska kunna äta goda och nyttiga saker från den, utan också för att vi ska kunna lära oss bra saker genom att studera den. Att vi inte hade haft några flygplan ifall det inte funnits några fåglar att lära av. Läs artikeln för lärare på sidan 48 och fundera på om du kan göra något liknande projekt med dina barn på deras nivå. Uppmuntra dem att titta noga på detaljer i naturen så att de kan göra smarta uppfinningar när de blir stora.

5. ATT FÖRSTÅ MER OM GUD GENOM NATUREN

Det är viktigt att du går ett steg längre än man gör i TV:s naturprogram genom att du inte bara visar på hur smart naturen är, utan också påminner barnen regelbundet om Honom som skapat alltsammans genom sitt mäktiga Ord – Jesus Kristus. Det ska vara någonting helt självklart och naturligt för barnen (och dig och mig) att varje gång vi fascineras av någonting vackert eller sinnrikt i naturen så ska det stiga en lovsång till Gud i våra hjärtan som också tar sig uttryck i hörbara ord, som till exempel: Tack Jesus för att du gjorde skalbaggen så skimrande grön, himlen så vackert blå eller röd, för att koltrasten sjunger så vackert och för att jag kan tänka och leka och lära mig saker.

6. "VACCINERA" BARNEN MOT NATURALISMENS FÖRKLARING

Kom ihåg att så småningom kommer barnen att få höra sina lärare förklara alla fantastiska saker i naturen med att det naturliga urvalet har "sett till" att ändamålsenliga beteenden utvecklades under "ärmiljonerna" därför att "naturen" av sig själv alltid väljer det bästa av olika alternativ. De behöver då ha blivit "vaccinerade" mot att oreflekterat köpa denna obevisade hypotes som en absolut sanning. De behöver få sin intuition bekräftad av dig så att de förstår att det är Guds visdom och omtanke om oss som är den verkliga förklaringen. Berätta för barnen som det är, att lärarna och skolböckerna troligen inte kommer att nämna Skaparen. En del av lärarna kanske rentav kommer att säga att det inte finns någon Skapare utan att allting har skapat sig självt. Berätta också att det inte är för att lärarna eller läroboksförfattarna är "dumma" som de säger sådant – det är bara att de skulle behöva tänka lite nya tankar och lära sig nya saker, precis som alla andra.

NOTER

1. Bibeln talar ju om ett tusenårigt fridsrike, där ordet frid (hebreiskans shalom) betyder helhet på alla plan. Det ser vi fram emot!
2. Om just detta kan du läsa mer i en tidigare artikel i nr 1-2019. Du hittar den på s 46-47 på <https://genesis.nu/tidning/tidigare-nummer/genesis-2019-1/> (kortare: [krymp.nu/2N4](https://genesis.nu/2N4))